

AMPUMA-ASELAUTAKUNTAPöytäkirja 2/2009
SM066:00/2006

Kokousaika:	11.2.2009 klo 12.30 – 16.00	
Paikka:	Arpajais- ja asehallintoyksikön toimitilat, Riihimäki	
Läsnä:	Jouni Laiho	puheenjohtaja
	Liisa Timonen	sihteeri
	Esko Hakulinen	jäsen
	Asta Jaakkola	jäsen
	Jouko Juppala	jäsen
	Timo Martelius	jäsen
	Jari Pigg	jäsen
	Ossi Vuorilampi	jäsen
Mika Lehtonen	asiantuntija	
Poissa:	Sandra Hatzidakis	jäsen
	Marita Väänänen	jäsen
	Jari Mäkinen	jäsen

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Sihteeri ilmoitti, että puolustusministeriö on esittänyt, että puolustusministeriön varsinaisena jäsenenä toimii jatkossa asiantuntija Sanna Poutiainen.

2. Työjärjestyksen vahvistaminen

Vahvistettiin työjärjestys asialistan mukaisesti.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirjaan 1/2009 ehdotettiin seuraavia muutoksia:

1) Pöytäkirjan sivulla 4 kappaleessa 3 oleva lause: ”Kertatulitoiminen revolveri olisi tarkoitukseen paremmin sopiva ase” seuraavasti: ”Kertatulitoiminen pienoisrevolveri”

Lisäksi poistetaan samalla sivulla kappaleessa 4 oleva sana ”kertatulitoimiseen”

Pöytäkirjan sivulla 6 kappaleessa ”käyttäytymisellä” -sanan sijasta kirjoitetaan ”riskikäyttäytymisellä”:

Sihteeri korjaa pöytäkirjan vaadittujen korjausten mukaiseksi.

4. Ampuma-asetlain uudistamishanke

Puheenjohtaja kertoi aselakihankkeen nykyisestä vaiheesta sekä Lääkäriliiton edustajan ja Tietosuojavaltuutetun kanssa käydyistä neuvotteluista. Hanketta on esitelty myös poliisihallinnon ohjausryhmässä ja esitetään 12.2.2009 sisäasiainministeriön turvallisuusasiain johtoryhmälle.

Lääkäriliitto oli neuvottelussa toivonut, että aselakia muutettaessa otettaisiin käyttöön sellaiset toimet, joilla ei vaaranneta lääkäri-potilas -suhdetta. Toisaalta tämän suhteen loukkaaminenkin voidaan tietyissä tilanteissa hyväksyä.

Lääkäriliitto kannattaa sitä, että lääkärille ei esitetä velvollisuutta vaan oikeus ilmoittaa henkilöstä, joka saattaa olla sopimaton pitämään hallussa ampuma-asetta.

Tietosuojavaltuutettu oli painottanut salassa pidettävien tietojen käsittelyvaatimuksia lainvalmistelussa eikä ollut kannattanut passiivista ilmoitusrekisteriä henkilöistä, jotka eivät lääkärin ilmoituksen mukaan ole sopivia pitämään ampuma-aseita hallussaan. Tiedon siirtämistä massaluvutuksina tietosuojavaltuutettu ei hyväksy. Tieto voidaan kuitenkin siirtää täsmätapauksissa esimerkiksi silloin, kun henkilö x hakee lupaa tai kun on kysymys aseluvan peruuttamisesta. Tietosuojavaltuutettu oli ehdottanut, että lupaa haettaisiin jo silloin, kun henkilö ilmoittaa alkavansa harrastaa jotakin ampu-maurheilulajia. Tällainen ennakoilmoitus on turha, koska auktorisoidut ampuma-asekouluttajat antavat todistuksia, joihin tulee voida luottaa.

Lisäksi puheenjohtaja kertoi ministerin kanssa käydystä neuvottelusta. Ministeri ei ollut vielä tehnyt päätöstä peruslinjauksista. Kuitenkaan totaaliikieltoa ei minkään ampuma-asetyyppin osalta ole tulossa. Pääpaino aselain muuttamisen I vaiheessa on henkilön soveltuvuuden arvioinnissa ja menettelyllisissä seikoissa. Ministeri oli ehdottanut, että kahden vuoden ampumaharrastuksen jälkeen lupa olisi määräaikainen lyhyen ajan (2 vuotta).

Valtioneuvoston kanslian 10.2.2009 antaman ohjeen mukaan kiireiset hallituksen esitykset on esitettävä viimeistään 13.3.2009. Tämä määräys koskee niitä hallituksen esityksiä, joita odotetaan käsiteltävän kevätistuntokaudella. Ampuma-asetlain muutosta ei ole tarkoitettu käsiteltävän vielä kevätistuntokaudella.

Puheenjohtaja selitti notifikaatio -menettelyä EU:ssa. Komissiolle on ilmoitettava säädökset, jotka sisältävät teknisiä määräyksiä tai standardeja. Ampuma-asetlaki voidaan tulkita kuuluvaksi ilmoitusmenettelyn piiriin. Aselaki on syytä notifioida varmuuden vuoksi, jotta se ei jää vaikutuksettomaksi. Kun laki on kirjattu notifikaatiomenettelyyn, seuraa kolmen kuukauden standstill. Jos jokin jäsenvaltio tekee tuossa ajassa ”written notice” -ilmoituksen seuraa siitä lisäaikaa yksi kuukausi. Jos hallituksen esitys annetaan eduskunnalle 17.6.2009 ja tehdään heti notifikaatioilmoitus, ei se hidasta lain käsittelyä ottaen huomioon eduskunnan kesäloma.

Kysymykseen siitä, onko ohjausryhmä tietoinen lautakunnan kannanotoista esitettyihin aselain muutosvaihtoehtoihin, puheenjohtaja vastasi myönteisesti. Ohjausryhmä ei kuitenkaan ole esittänyt niihin kommentteja.

Mika Lehtonen esitti seuraavaksi ”Ehdotukset ampuma-aselain keskeisiksi muutoksiksi.” Esitys käsitti seuraavat aihealueet: käsiaseet (pistooli, revolverit, pienoispistoolit, pienoisrevolverit), henkilön soveltuvuus, alle 18-vuotiaat, aseiden osat ja deaktivointi sekä merkinnät.

Lehtonen selvitti, mitä edellisen kokouksen jälkeen on suunniteltu aselupien voimassaolon osalta. Määräaikaisten lupien lisäksi on myös rakennettu mallia, jossa lupa olisi toistaiseksi voimassa oleva. Ampumaharrastus tulisi tässä mallissa osoittaa vähintään viiden vuoden välein. Harrastuksen osoittaminen olisi sidoksissa henkilöön - ei lupaan. Harrastuksen sitominen seuroihin ja harrastustodistuksen esittäminen koskee kaikkia yhdistyslain 4 §:n mukaisia luvanvaraisia yhdistyksiä, myös metsästysseuroja.

Ossi Vuorilampi esitti kantanaan, että ensisijaisesti pitäisi jatkaa nykyistä ampuma-aselain mukaista käytäntöä. Ensimmäinen lupa voisi olla määräaikainen ja sen jälkeen toistaiseksi voimassa oleva. Jos päädytään siihen, että luvat eivät ole toistaiseksi voimassa olevia, harrastus tulee osoittaa 10 vuoden välein.

Esko Hakulinen kysyi, miksei lain valmistelussa edes vaihtoehtoisena ole huomioitu järjestöjäsenten viime kokouksessa ilmaisemaa kantaa siitä, että aktiivisen ampumaharrastuksen aika ennen oman luvan myöntämistä tulisi olla puoli vuotta eikä kaksi vuotta.

Puheenjohtaja painotti sitä, että aselain valmistelussa tulee löytää optimaalinen aika, jolla varmistetaan ampumaharrastuksen todellinen motiivi. Kahteen vuoteenkaan ei ole vielä sitouduttu. Tässä lainsäädäntövaiheessa tulisi keskustella siitä, millä vähimmäisaktiivisuudella (ampumakerrat/kk/vuosi) oikea motiivi voidaan osoittaa.

Jouko Juppala toisti edellisessä kokouksessa esittämänsä vastalauseen. Hän ei SAL:n edustajana hyväksy harrastuksen sitomista seuroihin eikä kahden vuoden aikaa, mitä hän pitää liian pitkänä harrastuneisuuden osoittamiseen. Suunniteltua järjestelmää ei pystytä toteuttamaan niin, että se toimisi.

Myöskään Jari Pigg ei hyväksy pakkojäsenyyttä. Metsästäjissä on myös pistooliammunnan harrastajia - pitäisikö heidänkin kuulua seuraan.

Ossi Vuorilammin mukaan poliittiselta päätöksentekijältä ei ole tullut sellaista viestiä, että vanhoihin aselupiin puututtaisiin. Mahdollisuus muuttaa käyttötarkoituspäätöksi muistoesineperusteeksi tulee olla olemassa, jos ampumaurheiluharrastus on päättynyt.

Puheenjohtaja totesi, että aselain muuttamisen I vaiheessa ei todennäköisesti puututa voimassa oleviin lupiin.

Keskusteltiin aselakiin tulevasta ampuma-asekouluttajasta ja kouluttajan koulutuksesta. Ampumaseurat (yhdistyslain 4 §:n mukaiset yhdistykset) esittävät koulutettavat henkilöt, joiden soveltuvuuden selvittää viranomaisen. Ampuma-asekouluttajiksi pyrkivät henkilöt suorittaisivat kokeen, jolla testattaisiin keskeisten säännösten ja menettelyjen tuntemista. Kouluttajan antamalla todistuksella tulee olemaan julkinen luotettavuus. Kouluttajat voisivat puheenjohtajan mukaan vannon kouluttajan valan, mikä korostaisi sitä, että he toimivat virkavastuulla tehtävässään. Kouluttajalle annettaisiin koulutuksen jälkeen todistus, joka olisi voimassa toistaiseksi.

Esko Hakulinen kysyi, voidaanko Shooting Card -kouluttajat ja puolustusvoimien koulutuskurssit nivouttaa tähän tulevaan asekouluttajakoulutukseen. Puheenjohtajan mukaan tutkintojen vastaavuus otetaan huomioon kuten asealan elinkeinonharjoittajien vastuuhenkilöiksi haettavien henkilöiden osalta.

Vahvistamalla lainsäädännöllä ampumaseurojen merkitystä yhteiskunta myöntää, että harrastuksen remissit ovat olemassa eikä ampumaratojen rahoituspohja voi jäädä vain harrastajien vastuulle, Myös veikkausvoittovaroja voitaisiin käyttää tähän tarkoitukseen.

Jari Piggini mielestä metsästysasetus mahdollistaa järkevän aseiden käytön, koska sen mukaan louku- ja luolapyynnissä on mahdollista käyttää ”tarkoituksenmukaista asetta”. Metsästysasetuksen muuttamiseen ei ole tarvetta. Esimerkiksi poliisit käyttävät pistoolia kolarissa vahingoittuneen eläimen lopettamiseen.

Mika Lehtosen mielestä kotieläinten teurastamiseen on mahdollista käyttää pulttipistoolia tai hakea työperusteella aseiden hankkimislupaa. Työperusteella haettaessa ampumaseuden tulee olla välttämätön työssä eikä tämä edellytys toteudu esimerkiksi kaikkien maanviljelijöiden kohdalla.

Puheenjohtaja korosti sitä, että nyt halutaan pois näistä kvasiperusteista. Ampumaseide ei saa olla tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas käyttötarkoitukseen nähden.

Esko Hakulinen oli sitä mieltä, että mitä ahtaampi laki sitä suurempi vaara kvasiperusteista. Jos aselakiin kirjataan kaliiperiraja, tarkoitus päästä pois kvasiperusteista ei toteudu.

Henkilön soveltuvuus

Henkilön soveltuvuuden osalta tehdyistä muutosehdotuksista lautakunta oli yksimielinen edellisessä kokouksessa.

Tietosuojavaltuutetun tekemät reunaehdot tulee ottaa huomioon lakitekstissä. Esityksessä viimeisenä oleva ehdotus aserekisterin ulkoisesta käyttöliittymästä tulee tietosuojavaltuutetun lausuman johdosta muuttaa.

Alle 18-vuotiaat

Keskusteltiin käsiaseiden myöntämisen ikärajavaihtoehtoista 18 tai 20 vuotta. Molemmat vaihtoehdot ovat edelleen mahdollisia.

Jouko Juppala toisti edellisessä kokouksessa esittämänsä mielipiteen siitä, että tuhansien nuorten ampumaurheilijoiden harrastus loppuisi, jos ehdotus toteutuisi.

Alle 18 -vuotiaalle tulee antaa mahdollisuus saada rinnakkaislupa myös käsiaseelle metsästys- ja ampumaurheiluperusteella. Nuoret ovat voineet harrastaa esimerkiksi

pistooliammuntaa rinnakkaisluvilla. Seuroilla ei ole aseita ja aseiden pitäisi olla harrastajalle sopiva.

Järjestöjäsenien esittämät vaihtoehdot tulisi tuoda aselain valmistelussa esille selvästi. Järjestöt eivät saaneet edustajaa aselakihankkeen työryhmään eikä järjestöjä nyt ole kuultu mitenkään. Järjestöjäsenet esittivät myös sitä, että järjestöjäsenien yksimielinen kannanotto kirjattaisiin lautakunnan enemmistön kantana. Puheenjohtaja totesi, että lautakunnan jäsenien näkemykset on kerrottu ministerille. Lautakunnan järjestöjäsenien kanta voidaan kursivoida pöytäkirjassa.

Lautakunnan järjestöjäsenet olivat yksimielisiä siitä, että 15 - 18 -vuotiaalle tulee voida myöntää rinnakkaislupa myös käsiaseeseen.

Ampuma-aseiden osat ja deaktivointi

Direktiivin muutos sisältää aseiden osien määritelmän olennaisten osien määritelmän lisäksi. Ampuma-aseissa määriteltäisiin luvanvaraisiksi osiksi runko, piippu, patruunapesä, sulkulaite ja sen runko, sulkukappale, äänenvaimennin sekä niitä toiminnallisesti vastaavat osat.

Toteutuuko tämä muutos I vaiheessa vai II vaiheessa, ei ole vielä selvää.

Deaktivointia koskevassa esityksessä ei ole muutoksia edelliseen esitykseen verrattuna.

Merkinnät

Mika Lehtonen kertoi, että merkintäsäännös saatetaan nyt vastaamaan asedirektiivin ja tuliasepöytäkirjan vaatimuksia. Cip-merkintä ei ole tuliasepöytäkirjan vaatimusten mukainen, koska siitä puuttuu valmistuspaikka tai -maa. Ampuma-aseeseen on tehtävä yksilöivä merkintä. Myös kaliiperi on merkittävä ampuma-aseeseen.

Maahantuojan on huolehdittava siitä, että ampuma-aseeseen tehdään maahantuonnin yhteydessä maahantuontimerkintä. Merkintä voidaan tehdä cip-tarkastuksen yhteydessä.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja selvitti poliisin hallintorakenteen muutoksen (PORA II) nykytilannetta. Tuleva poliisihallitus sijaitsee neljällä paikkakunnalla. Selvitysmies ehdottaa pääsijaintipaikkaa pääkaupunkiseudulle, alueelliset yksiköt tulevat sijoittamaan Mikkeliin, Oulussa ja Turussa. Arpajais- ja asehallintoyksikkö sekä turvallisuusasiain valvontayksikkö tulee olemaan osa poliisihallitusta. Toisaalta arpajaislakihankkeen ohjausryhmä on esittänyt perustettavaksi erillisen arpajaisvalvontaviraston.

Puheenjohtajan käsityksen mukaan arpajais- ja asehallintoyksikön organisaatiovaihtoehtoja on kolme: 1) arpajaishallinnon tehtävät organisoitaisiin erilliseen arpajaisvalvontavirastoon ja asehallinnon tehtävät poliisihallitukseen, 2) poliisihallitukseen muo-

dostetaan lupahallinto- ja valvontavirasto, 3) yksikön tehtävät hoidettaisiin poliisihallituksen ulkopuolella, mutta poliisihallituksen alaisessa lupahallinto- ja valvontavirastossa.

Turvallisuusalan valvontayksikön yhdistämistä arpajais- ja asehallintoyksikköön on esitetty kirjallisesti.

Lisäksi puheenjohtaja kertoi lääninhallitusten lakkaamisesta aiheutuvista arpajais- ja asehallintoyksikköön tapahtuvista tehtävien siirroista sekä yksikön toimitilatarpeen aiheuttamista lisätilavarauksista.

Sisäasiainministeriö vuokraa arpajais- ja asehallintoyksikön käyttöön lisätilaa Konepajankadun toimitilarakennuksesta. Lisäksi on tehty periaatepäätös siitä, että rakennuksen alakerrassa olevat tilat otetaan poliisihallituksen tai sen alaisen viranomaisen käyttöön, jossa aseasioita käsitellään. Yksikön aseteknillinen vastuualue siirtyy samaan rakennukseen viimeistään 31.12.2011.

Seuraava lautakunnan kokous pidetään 26.2.2009 samassa paikassa.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.00.

Puheenjohtaja Jouni Laiho

Sihteeri Liisa Timonen

LIITE ESITYS